

Az obesitas-probléma tényérése a szorongással küzdő személyeknél

Az élvezet-evés és a 2-es típusú diabetes mellitus egymáshoz való viszonya, mint az akut, illetve az általa kifejlődő krónikus stressz következtében fellépő traumák káros mellékhatásai

Dr. Samkó Zoltán Ferenc

samkozoli@icloud.com

SZTE BTK Pszichológiai Intézet

TDK dolgozat

Mellékletek

Szupervizor:

Dr. Csibri Péter

egyetemi adjunktus,

okleveles pszichológus,

Kognitív-és Neuropszichológiai Tanszék

2024. tavaszi szemeszter

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
1. Előszó.....	3
2. A TDK dolgozat alapját képező kutatáshoz szükséges informált beleegyező nyilatkozat	4
Informált beleegyező nyilatkozat.....	4
3. A TDK dolgozat 1. és a 3. fejezeteiben hivatkozott ábrák, diagrammok és statisztikai számítások képei, táblázatai.....	5
3.1. 1. melléklet: 1. fejezetben bemutatott elméleti rész ábrái és képei	5
3.2. 2. melléklet: A 3. fejezetben tárgyalt empirikus kutatáshoz tartozó statisztikai számítások ábrái és táblázatai	13
14. táblázat ANOVA próba - Welch's teszt opciót követő - leíró statisztikája	20
4. A TDK dolgozat intézeti etikai kérelme.....	22

1. Előszó

Az alábbi TDK dolgozat Mellékletek című dokumentum, a TDK dolgozat (pályamunka) kiegészítő dokumentuma, és a dolgozat részét képezi. A TDK dolgozat Mellékletek című dokumentum teljes tartalma a pályamunkában lett volna elhelyezve, azonban terjedelmi korlátok okán, annak beillesztésére nem volt lehetőségem.

A pályamunkához tartozó valamennyi kép, ábra, táblázat, diagramm, statisztikai képlet, számítás a TDK dolgozat 1. és 3. fejezetében (1. fejezet A kutatásban vizsgált probléma felvetése; az obesitas-probléma térhódítása, kapcsolata más betegségekkel 5-19.o., illetve a 3. fejezet Eredmények és megvitatás 21-35.o.) tárgyalt elméleti rész és az empirikus kutatás ismertetését, megvitatását, valamint az ott közölt eredmények megértését segítik, szemléltetik.

A pályamunka 1. fejezete által bemutatott téma elméleti hátterének, és a 3. fejezetben közölt empirikus kutatás eredményeinek áttanulmányozásához, a minél hitelesebb reprezentációhoz, a könnyebb értelmezéshez, valamint az egyes magyarázatokhoz tartozó ábrák, táblázatok egyszerűbb illesztése érdekében e dokumentum - lehetőség szerint - hatékony segítséget nyújt.

Budapest, 2024. november 23.

Dr. Samkó Zoltán Ferenc

OTDK pályázó

2. A TDK dolgozat alapját képező kutatáshoz szükséges informált beleegyező nyilatkozat

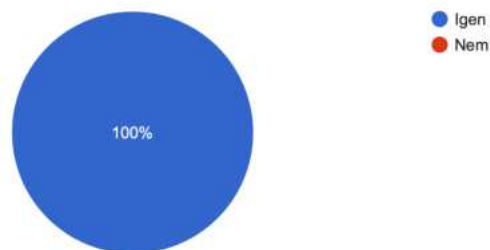
Informált beleegyező nyilatkozat

Az informált beleegyező nyilatkozat elektronikus úton, a Google Forms-ban készített kérdőív elején került elhelyezésre, amelyre igennel vagy nemmel válaszolhattak a kutatás résztvevői úgy, hogy vagy az igen rubrikát vagy a nem rubrikát jelölték be. Az igen válasz jelölésével elfogadták a kutatásban való részvétel feltételeit és hozzájárulásukat adták az adatok bizalmas, a Magyar Orvosi Kamara és a Magyar Pszichológiai Társaság Etikai Kódexében foglalt szabályok szerinti kezeléséhez.

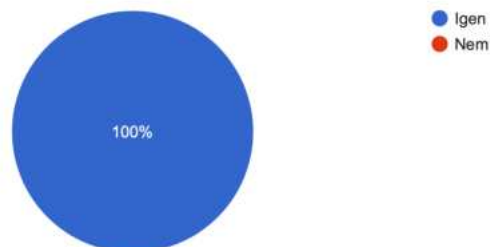
A Szegedi Tudományegyetem Pszichológiai Intézetének követelményrendszere által elvárt hivatalos informált beleegyező nyilatkozat szintén feltüntetésre került a Google Forms-ban készített kérdőív elején az általános tájékoztató után.

Az informált beleegyező nyilatkozat szövege a következő:

Kijelentem, hogy betöltöttem a 18. életévemet.
104 válasz

Hozzájárulok, hogy: - velem anonim, kérdőíves pszichológiai felmérés készüljön a Dr. Samkó Zoltán Ferenc által vezetett „Az obesitas-probléma térnyelése...”, a kutatásban való részvételt önként vállalom.
104 válasz

3. A TDK dolgozat 1. és a 3. fejezeteiben hivatkozott ábrák, diagrammok és statisztikai számítások képei, táblázatai

A TDK dolgozat Mellékletek című kiegészítő dokumentum 3. pontjában kerültek elhelyezésre a pályamunkához tartozó 1. és 2. számú mellékleteket, amely ennek megfelelően további két alpontból áll.

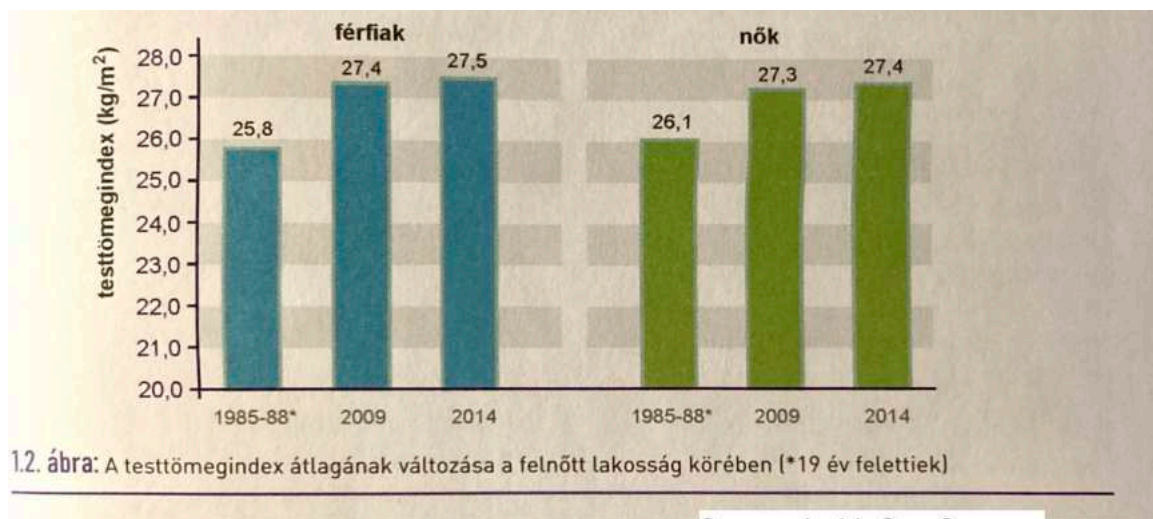
A 3. pont 3.1. alpontja magában foglalja a pályamunka 1. fejezetéhez tartozó képeket, ábrákat, míg a 3.2. alpontja a 3. fejezetben leírt és kiértékelt empirikus kutatásban hivatkozott statisztikai számítások képleteit, táblázatait, grafikonjait tartalmazza.

Az egyes mellékletekbe beillesztett ábrák, képek, táblázatok, diagrammok és grafikonok alatt meg lettek jelölve a hozzájuk tartozó források is az OTDK kiírásának 1. számú mellékletében meghatározott követelményeknek megfelelően.

3.1. 1. melléklet: 1. fejezetben bemutatott elméleti rész ábrái és képei

1. ábra

A férfiak és nők testtömeg-indexét összehasonlító diagramm

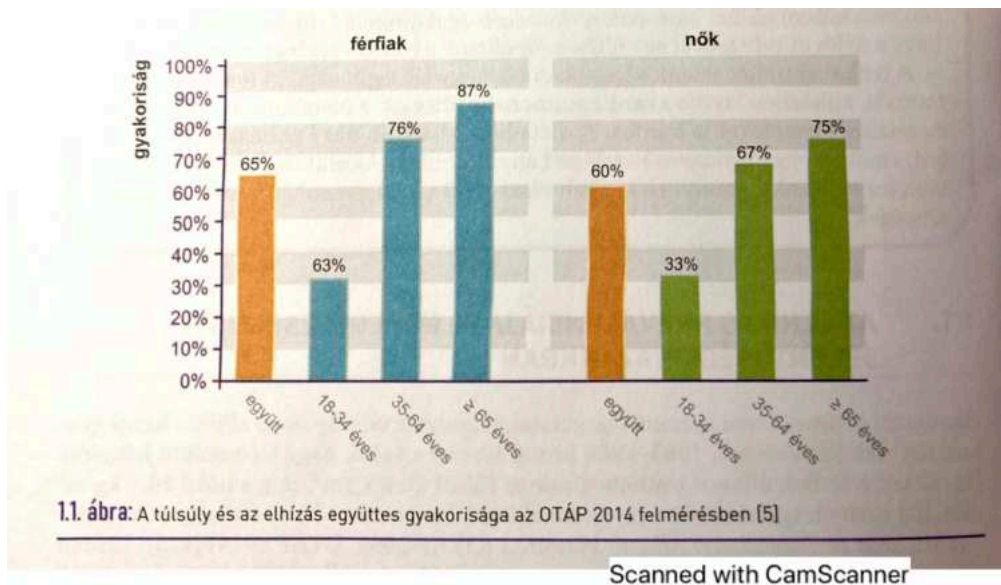
Scanned with CamScanner

Az 1. ábra a férfiak és a nők közötti testsúly különbséget mutatja be.

(Simonyi & Bedros J., 2021)

2. ábra - A)

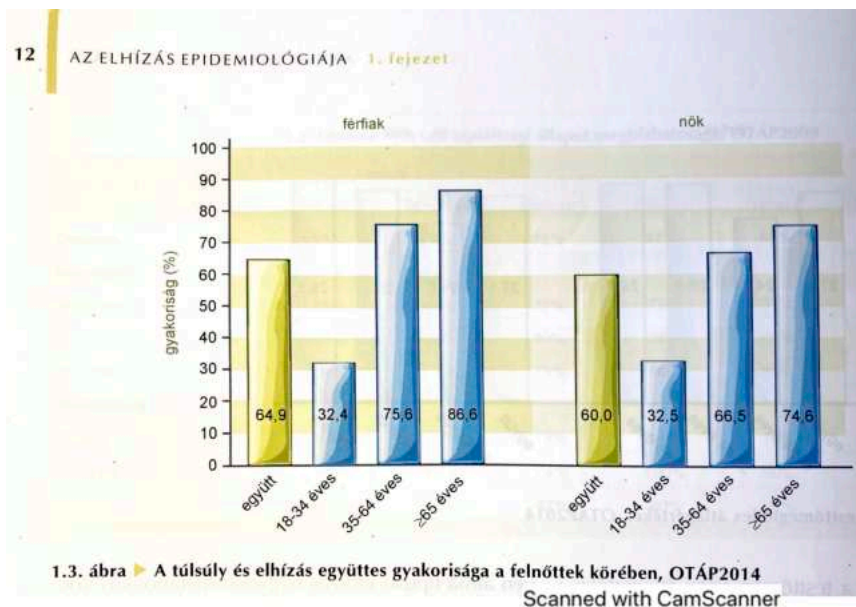
A testsúly és az elhízás együttes gyakoriságát szemléltető diagramm

A 2. ábra A) a testsúlyváltozás és az elhízás kölcsönhatását mutatja be
(Simonyi & Bedros J., 2021)

2. ábra - B)

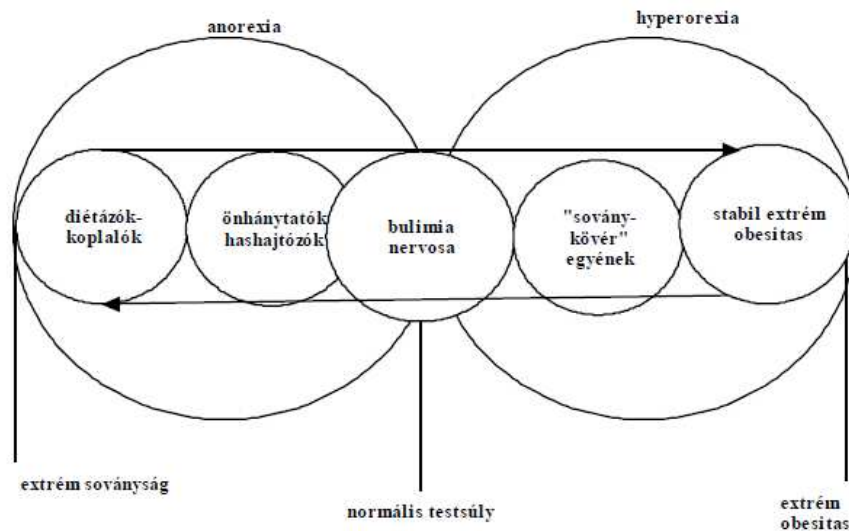
A testsúly és az elhízás együttes gyakoriságát szemléltető diagramm felnőttek körében

A 2. ábra - B) szintén a testsúly és az elhízás kölcsönhatását mutatja be egy másik szerzői
álláspont szerint
(Martos & Bakacs, 2017)

3. ábra

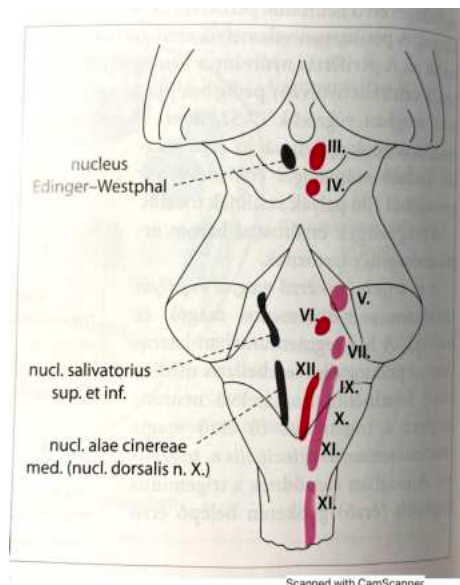
Kontinuumhipotézis

A 3. ábra a kontinuumhipotézis elméletét mutatja be a két véglet: a diétázók és az extrém obesezek viszonylatában
(Géczy, 2012)

4. ábra

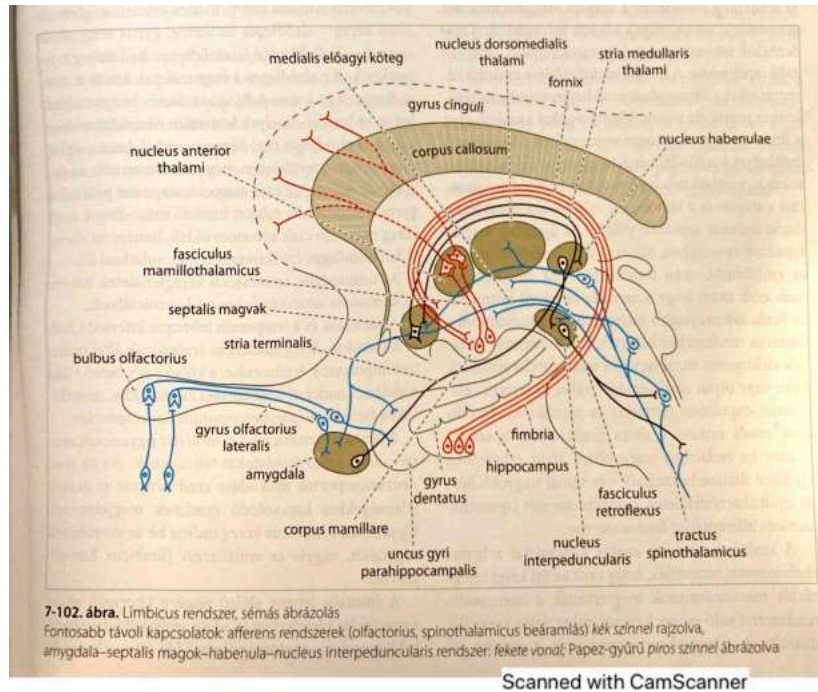
A bolygóideg (Nervus Vagus X.) vázrajza

A 4. ábra a bolygóideg gerinccsarnokban történő hosszanti lefutását szemlélteti
(Réthelyi & Szentágothai, 2020)

5. ábra

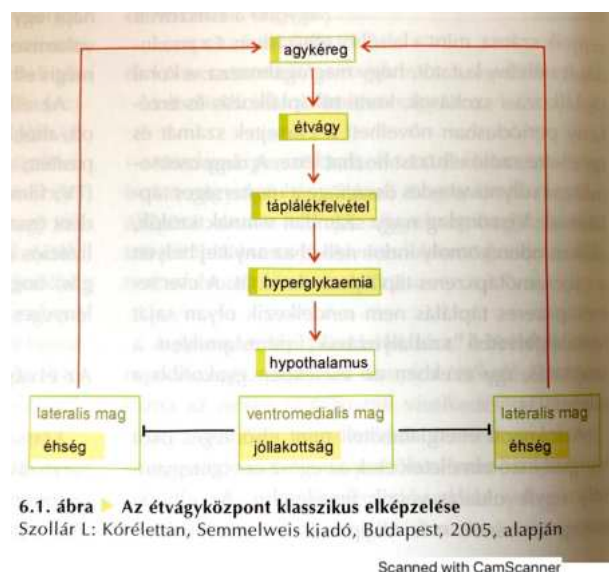
Az ingerfeldolgozás (stresszfaktor) és az érzelem-szabályozás (stresszfaktor) menete, metódusa

Az 5. ábra a Limbicus rendszer sémás ábrázolását ismerteti
(Réthelyi & Szentágothai, 2020)

6. ábra A)

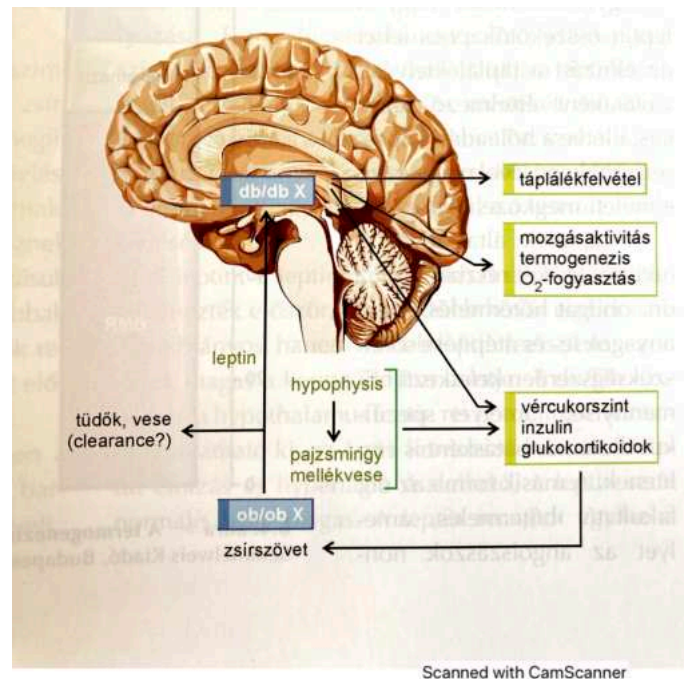
Gluko-stat-aminostat-lipostat klasszikus felfogása

A 6. ábra A) a rövididőtartamú szabályozóköri mechanizmusát írja le
(Szollár, 2005)

6. ábra B)

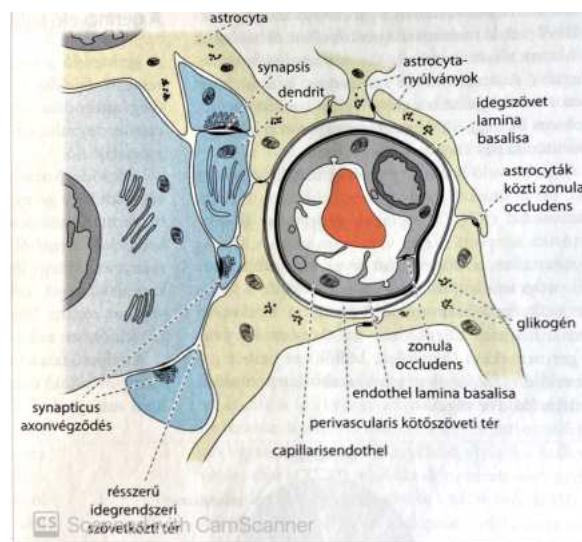
A Gluco-stat-aminostat-lipostat élettana

A 6. ábra B) ábra az étvágyközpont libikóka-elv szerinti működését illusztrálja (Szollár, 2017)

7. ábra

A Limbicus rendszer - agy-ér-gáton keresztüli - működésének felülnézeti keresztmetszete

A 7. ábra a gyomor-bél rendszer hormonális áramlását és a bolygóideggel való kapcsolatát vázolja fel (Réthelyi & Szentágothai, 2020)

8. ábra

A stressz hatására termelődő hormonok az emberi szervezetben

27-1. táblázat Szteroidhormonok az emberi szervezetben			
Szteroidtermelő sejt	Az elválasztott végtermék		
	Neve	Típusa	Fő hatása
Mellékvesekéreg*			
Zona glomerulosa	Aldoszteron	C ₂₁	Mineralokortikoid
Zona fasciculata	Kortizol (kortikoszteron**)	C ₂₁	Glukokortikoid
Zona reticularis	Dehidroepiandrosteron(-szulfát) DHEA(S)	C ₁₉	Gyenge androgén
Here			
Leydig-sejt	Tesztoszteron Dihidrotesztoszteron***	C ₁₉	Erős androgén
Ovarium			
Theca interna	Progeszteron Androsztendion	C ₂₁ C ₁₉	Gesztagén Gyenge androgén
Granulosasejt	Ösztadiol	C ₁₈	Ösztrogén
Placenta			
Trophoblast	Progeszteron	C ₂₁	Gesztagén
	Ösztadiol	C ₁₈	Ösztrogén
	Ösztriol	C ₁₈	Ösztrogén

* A zona glomerulosa-ban nincs sem kortizol-, sem androgénszintézis

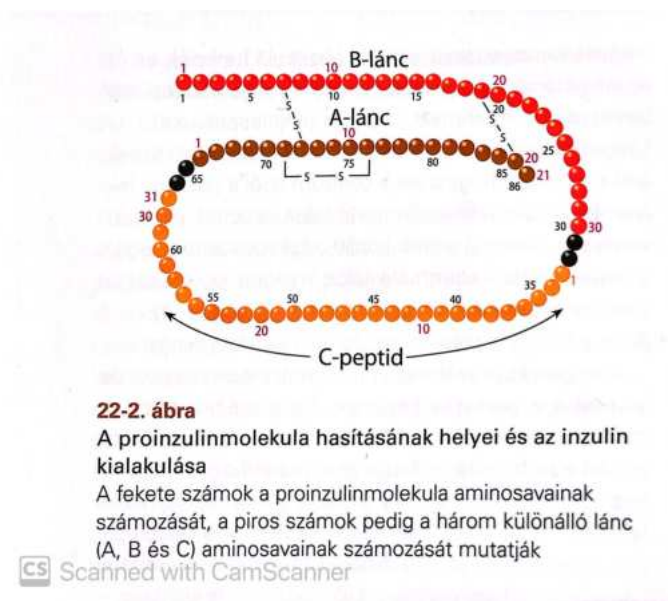
** A zona fasciculata-ban túlnyomórészt glukokortikoidok, a zona reticularisban androgének keletkeznek. Az emberi mellékvesekéregben a kortikoszteronszintézis kb. 10%-a a kortizolszintézisnek

*** A dihidrotesztoszteron részben a here Leydig-sejtjeiben, részben az androgén célsejtekből képződik

A 8. ábra egy táblázatban tünteti fel a stressz hatására kiváltódó hormonokat
(Fonyó & Geiszt, 2019)

9. ábra

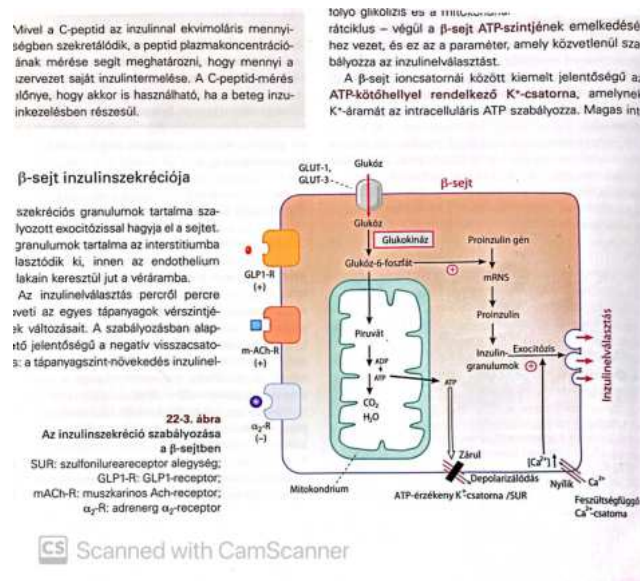
Az inzulin kialakulása során egy ún. C-peptid láncot alkot

A 9. ábra az inzulin kialakulásának folyamatát prezentálja a C-peptid láncolat részeként
(Fonyó & Geiszt, 2019)

10. ábra

Na⁺/K⁺ pumpa működése a pozitív feedback folyamat alatt

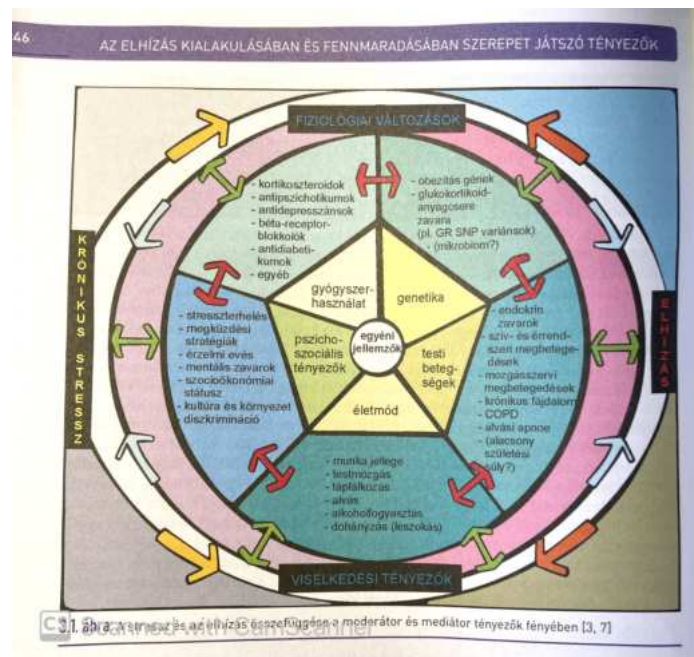

A 10. ábra felvázolja a felborult anyagcsere-folyamat következtében kialakuló állandó áramlást

(Fonyó & Geiszt, 2019)

11. ábra

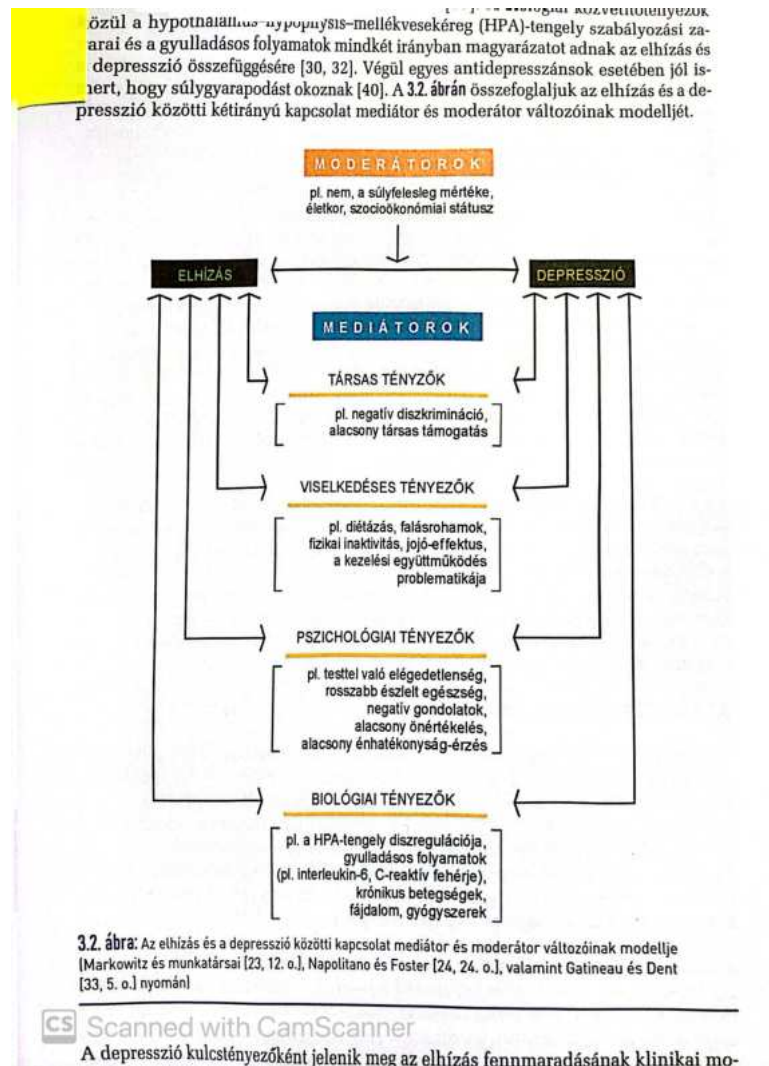
Moderátor - Mediátor tényezők

A 11. ábrán az obesitas kialakulását elősegítő mediátor és moderátor tényezők szerepelnek (Stauder, 2021)

12. ábra

A moderátor - mediátor pszichológiai tényezők kölcsönhatása

A 12. ábra az egyes moderátor és mediátor tényezők kölcsönös hatását mutatják be az elhízás és a depresszió kialakulásának viszonylatában
(Czeplédi, 2021)

3.2. 2. melléklet: A 3. fejezetben tárgyalt empirikus kutatáshoz tartozó statisztikai számítások ábrái és táblázatai

1. táblázat

A leíró statisztika (descriptives) táblázata megmutatja a kutatásban részt vett 104 fő összes adatát

Descriptives																	
	Neme	Test_suly	Test_magassag	Stressz_osszpontszam	Szorongas_osszpontszam	Falaszavar_osszpontszam	Elso_haromoslopp	ST_S_O_osszpontszam	No_haskorfogat_ertek	Fer_haskorfogat_ertek	BM_lertek	Magas_vercukor_ertek	Fin drisk_osszertek	Jelölje meg azt az életkor-intervallumot, amelybe tartozik!	Be sorolas_Stressz	Be sorolas_Szorongas	Fi nd is_osszertek be so ro l ás
N	Férfi	17	17	17	17	17	17	17	0	17	17	17	17	17	17	17	17
	Nő	87	87	87	87	87	87	87	86	1	87	87	87	87	87	87	87
Missing	Férfi	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0
	Nő	0	0	0	0	0	0	0	1	86	0	0	0	0	0	0	0
Mean	Férfi	99.04	179.18	13.76	8.41	3.65	0.94	22.18	NaN	3.06	1.53	1.76	11.24				
	Nő	73.20	166.31	17.60	10.45	3.33	0.79	28.05	2.40	0.00	1.01	2.13	11.02				
Media	Férfi	95.00	178	13	8	2	0	19	NaN	3	1	0	11				
	Nő	70.00	166	17	7	1	0	23	3.00	0	1	0	10				
Sum	Férfi	1683.60	3046	234	143	62	16	377	NaN	52	26	30	191				
	Nő	6368.00	1446	1531	909	290	69	2440	206	0	88	185	959				
Standard deviation	Férfi	23.03	7.13	9.32	6.04	4.33	1.25	14.64	NaN	1.25	1.18	2.46	7.08				
	Nő	17.15	6.75	11.23	9.50	4.40	1.13	19.27	1.68	NaN	1.21	2.49	6.76				
Minimum	Férfi	67.00	165	1	1	0	0	3	NaN	0	0	0	1				
	Nő	46.00	148	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0				
Maximum	Férfi	150.00	193	30	19	16	3	46	NaN	4	3	5	25				
	Nő	127.00	180	42	36	16	3	72	4	0	3	5	24				

2. táblázat

A vizsgálatban részt vett személyek megoszlása nemek szerint

Frequencies of Neme			
Levels	Counts	% of Total	Cumulative %
Férfi	17	16 %	16 %
Nő	87	84 %	100 %

A 2. táblázat a vizsgálatban szereplő férfiak és a nők egymáshoz viszonyított arányát szemlélteti

3. táblázat

Életkor-intervallum a vizsgálatban résztvevők neme alapján

Frequencies of Jelölje meg azt az életkor-intervallumot, amelybe tartozik!		
Jelölje meg azt az életkor-intervallumot, amelybe tartozik!	Neme	
	Férfi	Nő
45 év alatt	9	39
45-54 év között	1	11
55-64 év között	4	12
64 év felett	3	25

A 3. táblázat a kutatásban résztvevők nemek és korosztályok szerinti csoportosítását tartalmazza

4. táblázat

DASS Kérdőív pontozótáblázat

	Depresszió	Szorongás	Stressz
Normál	0-9 pont	0-7 pont	0-14 pont
Enyhe	10-13 pont	8-9 pont	15-18 pont
Mérsékelt	14-20 pont	10-14 pont	19-25 pont
Súlyos	21-27 pont	15-19 pont	26-33 pont
Extrém súlyos	28 pont vagy afölött	20 pont vagy afölött	34 pont vagy afölött
	"Depresszió Szorongás Stressz Kérdőív (Depression Anxiety Stress Scale, DASS)" skálájának kiértékelő táblázata		

A 4. táblázat a DASS Kérdőív pontozótáblázatának részletes leírását tartalmazza (Horváth, 2022)

5. táblázat

A stressz értékelőtáblázata

Frequencies of Besorolás_Stressz		
Besorolás_Stressz	Neme	
	Férfi	Nő
Enyhe	3	8
Extrém súlyos	0	9
Mérsékelt	2	11
Normál	9	41
Súlyos	3	18

Az 5. táblázat a stressz értékeinek egyes, emelkedő szintjeit
nemek szerinti bontásban mutatja meg

6. táblázat

A szorongás értékelő táblázata

Frequencies of Besorolás_Szorongás		
Besorolás_Szorongás	Neme	
	Férfi	Nő
Enyhe	1	3
Extrém súlyos	0	16
Mérsékelt	5	12
Normál	8	46
Súlyos	3	10

A 6. táblázat a szorongás egyes, emelkedő szintjeit
nemek szerinti bontásban mutatja meg

7/A. táblázat

Kérdőív a falászavar azonosításához pontozási útmutatója

	Igen	Nem
Értékek	1	0
	"Kérdőív a falászavar azonosításához" című szűrőkérdőív pontozási útmutató	

A 7/A. táblázat a Kérdőív a falászavar azonosításához mérőeszköz
pontozási útmutatóját szemlélteti
(Czeglédi et al., 2021)

7/B. táblázat

Falászavar értékelőtáblázata

Résztevő k_sorszám	Nem e	Falászavar_összp ontszám	Résztevők_sor száma	Neme	Falászavar_ összpontsz	Résztevő k_sorszám	Nem e	Falászavar_ összpontszá
1.	Nő	12	22.	Nő	1	43.	Nő	5
2.	Férfi	5	23.	Nő	6	44.	Nő	6
3.	Nő	9	24.	Nő	6	45.	Nő	5
4.	Nő	2	25.	Nő	1	46.	Nő	1
5.	Nő	1	26.	Nő	3	47.	Nő	14
6.	Nő	8	27.	Nő	9	48.	Férfi	8
7.	Nő	8	28.	Férfi	7	49.	Nő	1
8.	Férfi	6	29.	Nő	4	50.	Nő	12
9.	Nő	7	30.	Nő	6	51.	Nő	5
10.	Férfi	1	31.	Nő	2	52.	Nő	1
11.	Nő	1	32.	Nő	12	53.	Nő	6
12.	Nő	6	33.	Nő	9	54.	Nő	7
13.	Férfi	6	34.	Férfi	7	55.	Nő	15
14.	Férfi	2	35.	Nő	9	56.	Nő	3
15.	Nő	1	36.	Nő	15	57.	Férfi	1
16.	Nő	5	37.	Nő	5	58.	Nő	16
17.	Férfi	2	38.	Nő	1	59.	Nő	1
18.	Férfi	16	39.	Nő	6	60.	Nő	11
19.	Nő	5	40.	Nő	1	61.	Nő	7
20.	Férfi	1	41.	Nő	1	Összesen: 61 főnél tapasztalható valamilyen mértékben falászavar.		
21.	Nő	1	42.	Nő	11			

A 7/B. táblázat azokról a kísérleti személyekről közöl adatot, akinél valamilyen mértékben
jelentkezett a falászavar
(Czeglédi et al., 2021)

8. táblázat

Findrisk skála pontozótáblázata

Kevesebb, mint 7 pont	alacsony kockázat
7-11 pont	enyhén fokozott kockázat
12-14 pont	fokozott kockázat
15-20	magas kockázat
Több, mint 20 pont	igen magas kockázat
Findrisk skála pontozótáblázata - Kockázat a cukorbetegség 10 éven belüli kialakulására	

A 8. táblázat a Findrisk skála értékelő táblázatát mutatja be. A táblázat összefoglalja a cukorbetegség súlyosságát növekvő kategóriák szerint. Az egyes szintekhez rendelt pontérték-intervallumok megmutatják a cukorbetegség súlyosságának pontos mértékét

(<http://diabet.hu/upload/diabetes/document/>

[Cukorbetegseg_kockazat_mero_FINDRISC_kerdoiv_20110608.pdf?web_id=](http://diabet.hu/upload/diabetes/document/Cukorbetegseg_kockazat_mero_FINDRISC_kerdoiv_20110608.pdf?web_id=))

9. táblázat

Findrisk skála összérték táblázata

Frequencies of Findis összérték besorolás		
Findis összérték besorolás	Neme	
	Férfi	Nő
Enyhén fokozott kockázat	3	19
Fokozott kockázat	3	13
Igen magas	2	10
Magas	3	18
alacsony	6	27

A 9. táblázat a 2-es típusú cukorbetegség kialakulását mérő Findrisk skála értékelő táblázatát szemlélteti, amely a betegség súlyosságát különböző szintekbe sorolja be nemek szerint csoportosítva

10. táblázat

Cronbach's alpha megbízhatósági skála (jóságmutató)

Scale Reliability Statistics	
Cronbach's α	
scale	0.75

A 10. táblázat a Cronbach's alpha skáláját tartalmazza, amely azt mutatja meg, hogy az elvégzett empirikus kutatás megbízhatóságát ábrázolja. Az $\alpha=0.75$ -ös skálaérték egy jó belső, megbízható értéket jelent

11. táblázat

Korrelációs próba

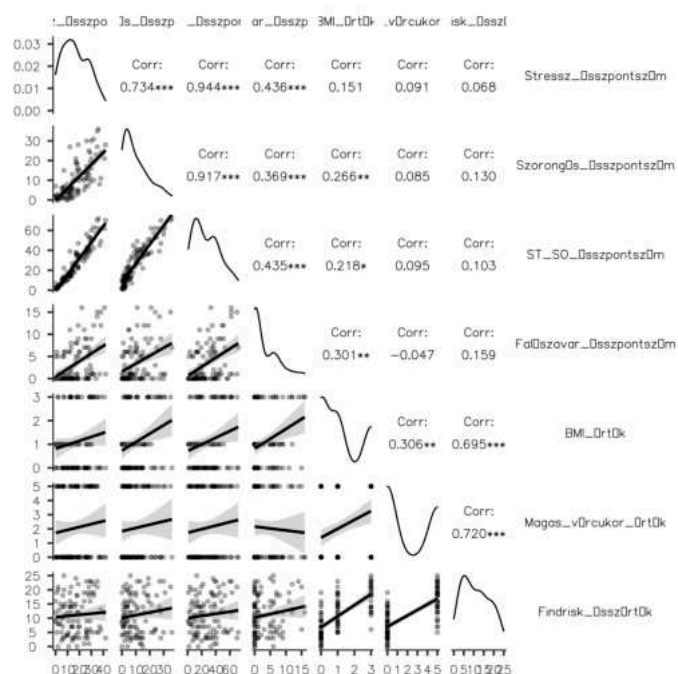
Correlation Matrix		Stressz_összpontszám	Szorongás_Összpontszám	ST_SO_Összpontszám	Falászavar_összpontszám	BMI_érték	Magas_vércukor_érték	Findrisk_Összérték
Stressz_összpontszám	Pearson's r	—						
	p-value	—						
	N	—						
Szorongás_Összpontszám	Pearson's r	0.73 ***	—					
	p-value	<.001	—					
	N	104	—					
ST_SO_Összpontszám	Pearson's r	0.94 ***	0.92 ***	—				
	p-value	<.001	<.001	—				
	N	104	104	—				
Falászavar_összpontszám	Pearson's r	0.44 ***	0.37 ***	0.44 ***	—			
	p-value	<.001	<.001	<.001	—			
	N	104	104	104	—			
BMI_érték	Pearson's r	0.15	0.27 **	0.22 *	0.30 **	—		
	p-value	0.127	0.006	0.027	0.002	—		
	N	104	104	104	104	—		
Magas_vércukor_érték	Pearson's r	0.09	0.08	0.09	-0.05	0.31 **	—	
	p-value	0.356	0.392	0.338	0.633	0.002	—	
	N	104	104	104	104	104	—	
Findrisk_Összérték	Pearson's r	0.07	0.13	0.10	0.16	0.70 ***	0.72 ***	—
	p-value	0.491	0.188	0.297	0.108	<.001	<.001	—
	N	104	104	104	104	104	104	—

Note. * p < .05, ** p < .01, *** p < .001

A 11. táblázat a korrelációs próbát mutatja, amely a kutatás egyes változói, így a stressz, a szorongás, a falászavar, és a Findrisk skála értékei (BMI és a HbA1) közötti kapcsolat erősségét ábrázolja a jóságmutató ($\alpha=0.75$) segítségével.

12. táblázat

A korreláció eredményeinek sűrűsége

A 12. táblázat a korreláció eredményének a sűrűségét mutatja be.

13. táblázat

Welch's-féle teszt opció

One-Way ANOVA (Welch's)				
	F	df1	df2	p
Falászavar_összpontszám	3.20	4	16.95	0.039

A 13. táblázat a kísérlet elején alkalmazott ANOVA próba során lekért Welch's-féle teszt opció eredményét mutatja be a szorongás szintjeinek (csoportosító/független változó) és a falászavar összpontszáma (függő változó) viszonylatában

14. táblázat

ANOVA próba - Welch's teszt opciót követő - leíró statisztikája

Group Descriptives					
	Besorolás_Szorongás	N	Mean	SD	SE
Falászavar_összpontszám	Enyhe	4	2.00	2.71	1.35
	Extrém súlyos	16	6.13	6.18	1.55
	Mérsékelt	17	4.65	4.60	1.11
	Normál	54	1.94	3.10	0.42
	Súlyos	13	4.77	4.38	1.22

A 14. táblázat az ANOVA próba leíró statisztikáját ábrázolja, amely annak eldöntése miatt volt szükséges, hogy kiderüljön, kell-e korrekciót végezni a mért adatokon

15. táblázat

Normalitás teszt

Normality Test (Shapiro-Wilk)		
	W	p
Falászavar_összpontszám	0.91	<.001

Note. A low p-value suggests a violation of the assumption of normality

A 15. táblázat a Shapiro-Wilk normalitás teszt eredményét írja le, amely az ANOVA próba - fentiekben szemléltetett - leíró statisztikája adatsorának korrigált értékét mutatja be. A normalitás teszt eredménye egyértelművé tette, hogy a mért adatok nem normáloszlásúak (szignifikáns értékek miatt: $p < .001$), így az egyutas ANOVA próbát el kellett vetni

16. táblázat

Kruskal-Wallis próba

Kruskal-Wallis				
	χ^2	df	p	ϵ^2
Falászavar_összpontszám	14.86	4	0.005	0.14

A 16. táblázat a Kruskal-Wallis nem parametrikus próba eredményét tartalmazza, amely már alkalmas volt a kutatásban tárgyalt változók vizsgálatára

17. táblázat

DSCF - Pairwise comparisons

Pairwise comparisons - Falászavar_összpontszám			
		W	p
Enyhe	Extrém súlyos	1.49	0.829
Enyhe	Mérsékelt	1.22	0.910
Enyhe	Normál	-1.10	0.938
Enyhe	Súlyos	1.55	0.810
Extrém súlyos	Mérsékelt	-0.93	0.966
Extrém súlyos	Normál	-4.07	0.033
Extrém súlyos	Súlyos	-0.47	0.997
Mérsékelt	Normál	-3.45	0.105
Mérsékelt	Súlyos	0.42	0.998
Normál	Súlyos	3.93	0.044

A 17. táblázat a Kruskal-Wallis próba során - az adatok szignifikáns jellege miatt - lekért Post-Hoc összehasonlítást mutatja. A kutatás további részében e táblázat adatait lehetett a használni a méréshez

18/A., 18/B., 18/C. táblázatok

Mann-Whitney U próba részpróbái és eredményei

Independent Samples T-Test				
		Statistic	df	p
Szorongás_Összpontszám	Welch's t	-1.14	33.71	0.262
	Mann-Whitney U	702.00		0.745

A 18/A. táblázat a normalitás teszt után lefolytatott Mann-Whitney U próba eredményét szemlélteti a szorongás mértékének a szempontjából az obezitásban szenvedő férfiak és nők körében

Group Descriptives						
	Group	N	Mean	Median	SD	SE
Szorongás_Összpontszám	Férfi	17	8.41	8.00	6.04	1.47
	Nő	87	10.45	7.00	9.50	1.02

A 18/B. táblázat a Mann-Whitney U próba során lefutott leíró statisztika eredményét ábrázolja, amely azt bizonyítja, hogy a vizsgálatban részt vevő személyek, vagyis az obezitásban szenvedők férfiak és nők között ugyanakkora a szorongás mértéke

Normality Test (Shapiro-Wilk)		
	W	p
Szorongás_Összpontszám	0.90	<.001

Note. A low p-value suggests a violation of the assumption of normality

18/C. táblázat a normalitás teszt (Shapiro-Wilk) eredményét mutatja meg, amely alapján el lehetett dönteni, hogy a vizsgálat a Mann-Whitney U nem parametrikus próbával fejezhető be a kapott értékek szignifikáns jellege miatt

A statisztikai számítások a Jamovi 2.0.0.0 statisztikai programmal készültek. Egyes táblázatok a könnyebb áttekinthetőség érdekében nem rácsszerkezetben, hanem osztott, vonalas szerkezetben készültek, míg a pontozótáblázatok a hálós szerkezetet követik, az egyes változók pontértékeinek hatékonyabb ábrázolása céljából.

4. A TDK dolgozat intézeti etikai kérelme

Az empirikus kutatások lefolytatása előtt az etikai jóváhagyást igénylő űrlap kitöltése kötelező minden egyetemi hallgató számára. A jelen pályamunka és annak kiegészítő melléklete - az affiliáló egyetem -, az SZTE BTK Pszichológiai Intézet egyetemi szabályzatában foglalt követelmények és előírások szerint készült el.

Etikai jóváhagyást igénylő űrlap

diák kutatók számára

SZTE BTK PSZICHOLÓGIAI INTÉZET

1. A kutatás címe:

Az obesitas-probléma térnyerése okán kialakuló 2-es típusú cukorbetegség és az érzelem-evés viszonya a szorongással küzdő személyeknél

2. A beadás dátuma:

2023. augusztus 28., hétfő

3. A) A kutatásért felelős oktató neve, beosztása:

Dr. Csibri Péter (Ph.D.), egyetemi adjunktus

B) A diák kutató/k neve:

Dr. Samkó Zoltán Ferenc

4. A kutatás melyik kategóriába esik:

- kurzus munka; ebben az esetben, kurzus neve

- műhelymunka
- szakdolgozati munka:
- **TDK munka:** A 2024. április 4. csütörtök, 12.00 óráig benyújtásra került.
- egyéb:

5. A kutatás céljának és menetének rövid ismertetése:

A kutatás célja, hogy kiderítse a szorongással küzdő személyek körében az akut (heveny) és krónikus (tartós) stressz és az élvezetevés összefüggéseit, valamint az ennek következtében kialakuló 2-es típusú diabetes mellitus káros mellékhatásait. A kutatás empirikus jellegű.

A kutatás módszerét tekintve, ahogy erre a jelen tervezet már korábban utalt, empirikus jellegű, és kétirányú: az első részben elektronikus Google űrlapok (kérdőívek, 5, 7 vagy 10 fokú Likert-skálák, stb.) alapján méri fel az obesitas-probléma káros mellékhatásait. A kapott eredményeket pedig a hipotézisteszteszteléshez a Jamovi statisztikai programmal értékeli ki. A vizsgálat során fő és kiegészítő jelleggel a következőkben felsorolt kérdőívekből lesz összeállítva a végleges kérdőív, és az annak alapján elkészítendő tesztűrlap, amelyet az interneten fogok megosztani. Az űrlaphoz hozzá fogom csatolni elektronikusan az EPKEB és az SZTE Pszichológiai Intézetének etikai kérelmét, intézetvezetői és mentoráló oktató engedélyét is, így a vizsgált személyek meg tudnak győződni a kutatás tárgyáról, céljáról, kimeneteléről, illetve a kutatást végző intézményt is ellenőrizni tudják. Ezzel a kutatás átláthatóságát kívánom biztosítani. A kutatás során Magyarország ide vonatkozó jogszabályai, a Magyar Orvosi Kamara és a Magyar Pszichológiai Társaság etikai szabályzatai szerint fogok eljárni. Az alkalmazni kívánt kérdőívekkel, skálákkal és tesztekkel kapcsolatban még egyeztetés szükséges a témavezető oktatóval. A következőkben felsorolt tesztek csak szemléltetni kívánják, hogy az általam végzett kutatásban hányféle teszt vagy kérdőív alkalmazható a kutatás kivitelezésére.

A kutatás során felhasználható tesztek listája (A felsorolás nem teljes körű, csak a fontosabb kérdőíveket tartalmazza, de konzultáció után, még több tesztet is fel lehet használni. A fekete színű kiemelés azokat a tesztek jelöli, amelyeket mindenképpen alkalmazni szeretnék a kutatásomban.):

- 1.) Szűrőkérdőív a falászavar azonosításához
- 2.) Depresszió Szorongás Stressz Kérdőív (Depression Anxiety Stress Scale, DASS)

- 3.) A 2-es típusú cukorbetegség kockázatának felmérésére szolgáló Findrisk kérdőív

E mérőeszközök saját kutatásom keretein belül való alkalmazását, előre leegyeztettem a témavezetőmmel, aki engedélyezte a fentiekben felsorolt mérőeszközök használatát.

A kérdőív egy általános, a kutatásban való részvételhez szükséges, tájékoztatóval és beleegyező nyilatkozattal kezdődik. Az elektronikus teszt ezt követően rövid bevezető kérdésekkel kezdődik, majd lépésről-lépésre a fentiekben felsorolt kérdőívek mentén vizsgálja meg a kutatásban résztvevők egészségügyi állapotát. A kérdőívet egy köszönetnyilvánítás és az elköszönés zárja le.

A kérdőív teljesen önkéntes és anonim. A vizsgált személyek kiléte nem derül ki, e-mail címeik nem kerülnek megosztásra, ezért később részükre a kutatás és a vizsgálat eredményéről nem adható visszajelzés. A személyes és egyéb egészségügyi adataik kezelése bizalmasan, harmadik személyektől jelszóval védve, elzártan történik. Az egyes adatokat kizárólag a kutatást vezető mentoroktató ismerheti meg ellenőrzés és értékelés céljából. A kutatás során kapott eredmények csak a TDK dolgozatban kerülnek publikálásra, és a bíráló bizottság előtt bemutatásra Power Point prezentációs előadás keretében. A teljes vizsgálati eljárásra és kutatási fázisra - az ide tartozó jogszabályi előírások alapján - az orvosi és pszichológusi titoktartás vonatkozik.

6. A minta leírása, a vizsgálati személyek toborzásának módja?

A vizsgálatban való részvétel alsó korhatárának minimális feltétele a 18. életév betöltése. A vizsgálatban felsőkorhatár nincs megállapítva.

A kutatás mintáját azon 18. életévüket betöltött felnőtt korú személyek (férfiak és nők) képezik, akik klinikai értelemben vagy egészségesek, de a mindennapi életvitelük stresszes és sokat idegeskednek, vagy a stresszes életmód következtében már kialakult náluk a szorongásos megbetegedések valamely válfaja, különösképpen a generalizált szorongás. Az egyes csoportokban közös, hogy mindennapjaik része az akut, majd a krónikus stressz okán fellépő stresszalapú élvezetevés, amely életvitel kontrollálatlan folytatása viscreális obesitashoz, majd metabolikus szindrómán keresztül inzulinrezisztenciához, végül a 2-es típusú diabetes mellitus megjelenéséhez vezethet.

A kutatás a Magyarországon élő felnőtt férfi és nő nemű lakosságot vizsgálja Google Forms-ban készített az internetről kitölthető elektronikus kérdőív segítségével. A vizsgálatban való részvételhez a vizsgálati személyek köre hozzáférési alapú mintavételi eljárással lesz

toborozva.

7. Hol zajlik a vizsgálat?

A teljes vizsgálat az interneten zajlik, ezért nagyon fontos, hogy a vizsgálatban résztvevő személyek rendelkezzenek internet-hozzáféréssel. A vizsgálat elektronikus Google Forms űrlap segítségével lesz lefolytatva.

8. Milyen berendezéseket és eszközöket alkalmaz? (Nevezze meg az alkalmazott tesztet, kérdőívet!)

A vizsgálatban - az 5. pontra adott válasz szerint - a következő mérőeszközöket fogom alkalmazni:

- 1.) Szűrőkérdőív a falászavar azonosításához
- 2.) Depresszió Szorongás Stressz Kérdőív (Depression Anxiety Stress Scale, DASS)
- 3.) A 2-es típusú cukorbetegség kockázatának felmérésére szolgáló Findrisk kérdőív.

9. Az etikailag érzékeny pontok azonosítása

Jár-e a vizsgálat *kellemetlen ingerek bemutatásával vagy kellemetlen helyzetek létrehozásával*? IGEN / NEM. Ha a válasz "igen", akkor pontosan ismertesse a helyzetet és becsülje meg a kockázati tényező súlyosságát!

- Kellemetlen helyzet? NEM.
- Kellemetlen ingerek? NEM.
- Fájdalom? NEM.
- Víz, élelem, alvás stb. megvonás? NEM.
- Gyógyszerek vagy pszichoaktív szerek alkalmazása? NEM.
- Testi sérülés veszélye? NEM.
- Szorongás vagy egyéb negatív érzés okozása feltételezhető módon? NEM.
- Lényeges információ visszatartása? NEM.
- A vizsgált személyek tudatos félrevezetése? NEM.

Jár-e a vizsgálat *érzékeny populáció* részvételével (karikázza be és részletezze a választ megfelelő pontnál)? IGEN / NEM:

- 18 éven aluliak? NEM.
- betegek vagy mentálisan veszélyeztetett egyének? IGEN. Szorongással küzdő személyek körét vizsgálják a tesztek.

- egyéb módon érzékeny társadalmi csoporthoz tartozók? IGEN. Inzulinrezisztenciában vagy 2-es típusú cukorbetegségben szenvedők köre.

Jár-e a vizsgálat **érzékeny témák** érintésével? Részletezze a választ, ha igen! IGEN / NEM:

- Szexualitás: NEM
- Intimitást érintő témák: NEM.
- Identitását, személyes kapcsolatokat érintő témák, etc.: NEM.

10. Pontosán ismertesse, hogy milyen eljárásokat tervez az etikai kockázat kiiktatására illetve minimalizálására, kitérve az informált beleegyezés megszerzésének módjára és az utólagos tájékoztatás menetére!

A személyes és az egészségügyi adatokat a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően kezelem, azokat kizárólag a mentoráló oktató ismerheti meg a kutatás ellenőrzése céljából. A teljes kutatás során anonim módon kerülnek felvételre a személyes és az egészségügyi adatok. Mind a kutatóra, mind a mentoroktatóra egyaránt vonatkozik az orvosi és a pszichológusi titoktartási kötelezettség. A teljes kutatást a szakmai etikai kódexek előírásai szerint végzem el.

A szorongással küzdő mentális beteg személyek részére minden információt megad a kérdőív elején elhelyezett tájékoztató lapfűl. Anonimitásuk a vizsgálat teljes ideje alatt maximális mértékben biztosítva van. A kutatás alapját képező kérdőíves vizsgálatban önkéntesen vesznek részt, a tesztet pedig bármikor megszakíthatják az elektronikus kérdőív jobb alsó sarkán elhelyezett „Űrlap tartalmának törlése” feliratú gombra való kattintással való törléssel, és a programból való kilépéssel.

A megfelelő tájékoztatás megadásával, illetve a kérdőív bármely időpontban történő megszakításának lehetőségével biztosítom a szorongással élő személyek számára félelmük csökkentését. A vizsgálat során továbbá a kísérletben résztvevő személyek anonimitása is biztosítva lesz, a vizsgálat alatt olyan nyitott kérdések lesznek a vizsgálati alanyoknak feltéve, hogy ne sérüljenek a személyiségi jogaik, illetve érzelmileg ne okozzanak lelki sérülést, bántalmat számukra.

11. Az informált beleegyezés szövege (Adja meg az informált beleegyezés pontos szövegét!)

Az informált beleegyező nyilatkozat szövege a Google Forms-ban készített elektronikus űrlap elején:

A kutatásban való részvételhez a beleegyező nyilatkozat kitöltése szükséges. A teszt kitöltése az igen válasz bejelölésével kezdhető meg. A nem válasz jelölése esetén az űrlap automatikusan a teszt végére lépteti Önt, ahol a jobb felső sarokban található lap bezárása gombra kattintva kiléphet a tesztből.

Hozzájárulok, hogy:

- velem anonim, kérdőíves pszichológiai felmérés készüljön a Dr. Samkó Zoltán Ferenc által vezetett „Az obesitas-probléma térnyerése okán kialakuló 2-es típusú cukorbetegség és az érzelem-evés viszonya a szorongással küzdő személyeknél” című kutatásban való részvétel során,

- a kérdőívek értékelését és értelmezését a felvevő hallgató a dolgozatban, név nélkül bemutassa

- az oktató (Dr. Csibri Péter egyetemi adjunktus) a kérdőíveket és a dolgozatot elolvassa, és esetlegesen oktatási céllal, anonim módon felhasználja.

Beleegyező nyilatkozatomat önként, befolyástól mentesen, annak tudatában tettem, hogy azt bármikor, szóban vagy írásban, jogomban áll indoklás nélkül visszavonni.

Kijelentem, hogy a kutatással kapcsolatos fenti tájékoztatót megértettem és elfogadom, a kutatásban való részvételt önként vállalom.

12. Van-e bármilyen további etikai vonatkozása a vizsgálatnak, amelyre a fenti kérdésekre adott válaszokban nem történt utalás?

A vizsgálatnak nincsen további etikai vonatkozása, a fentiekben minden lényeges pont ismertetve lett a kutatás szabályos lefolytatásával kapcsolatban.

Tanúsítom, hogy az etikai jóváhagyás megtörtént.

A végső formában való jóváhagyás dátuma:

2023. szeptember 11., hétfő

A vizsgálat lefolytatásának tervezett dátuma:

2023. szeptember 12., kedd - 2023. december 28., csütörtök

A jóváhagyó tanár (nem kell kézírásos aláírás):

Dr. Csibri Péter (Ph.D.), egyetemi adjunktus s.k.